

I.561.5.2014.AJK

Pan
Józef Król
Prezes Krajowej Rady Biegłych
Rewidentów
al. Jana Pawła II 80
00-175 Warszawa

Wznowienie *Przebieg*

Do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócił się skarżący wskazując na - niezasadne w jego ocenie - ograniczenia wobec osób chcących skorzystać z prawa wglądu do własnej pracy egzaminacyjnej, wynikające z treści załącznika do uchwały Komisji Egzaminacyjnej nr 13/8/2010 z dnia 11 czerwca 2010 r. (uaktualniona 14 września 2012 r.) w sprawie postępowania w zakresie udostępniania do wglądu prac egzaminacyjnych.

Zgodnie z § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2009 r. w sprawie postępowania kwalifikacyjnego na biegłych rewidentów (Dz. U. z 2010 r., Nr 6, poz. 36 ze zm.; dalej: rozporządzenie Ministra Finansów), w przypadku niezaliczenia egzaminu, na pisemny wniosek kandydata na biegłego rewidenta, osoba ze składu egzaminacyjnego udostępnia do wglądu pracę egzaminacyjną w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników egzaminu. Z kolei § 18 ust. 2 wymienionego wyżej rozporządzenia przewiduje, że praca egzaminacyjna jest udostępniana wyłącznie w siedzibie Komisji w obecności członka Komisji oraz pracownika Krajowej Izby Biegłych Rewidentów.

Wzmiankowany załącznik do uchwały wprowadza natomiast dodatkowe limity w korzystaniu przez kandydatów na biegłych rewidentów z uprawnienia polegającego na zapoznaniu się z treścią własnej pracy egzaminacyjnej ocenionej negatywnie przez Komisję Egzaminacyjną. Do budzących wątpliwości Rzecznika zaliczyć należy przede wszystkim treść punktu 5, 6 i 7 załącznika, odnoszącą się do zasad postępowania w zakresie udostępniania do wglądu prac egzaminacyjnych.

Stosownie do pkt 5 powołanego załącznika, czas udostępniania do wglądu prac egzaminacyjnych poszczególnym kandydatom powinien być niezbędny dla zapoznania się przez nich z oceną poszczególnych bloków tematycznych, z których nie osiągnęli wymaganego minimum punktów, lecz nie może przekraczać 30 minut. Wprowadzone ograniczenie czasowe może, w ocenie Rzecznika, nie zapewniać w praktyce możliwości rzetelnego zapoznania się kandydata z całością swej pracy, a w konsekwencji niweczyć postulat zapewnienia wystarczającej ilości takiego czasu.

Pkt 6 załącznika przewiduje z kolei, że podczas udostępniania pracy egzaminacyjnej nie udziela się kandydatom żadnych informacji co do sposobu rozwiązania zadań sytuacyjnych lub odpowiedzi na pytania testowe. Jak wskazał skarżący, w praktyce nie istnieje więc jakakolwiek możliwość zdobycia przez kandydata informacji na temat prawidłowych odpowiedzi do testów i pytań egzaminacyjnych, gdyż nie są one nigdzie publikowane (udzielana jest tylko informacja o punktacji).

Natomiast, w pkt 7 załącznika wprowadzony został zakaz sporządzania jakichkolwiek notatek przez kandydatów podczas udostępniania do wglądu prac egzaminacyjnych.

W ocenie skarżącego, przedstawione unormowania uniemożliwiają kandydatom do zawodu biegłego rewidenta skuteczne odwołania się od negatywnego wyniku egzaminu.

Rzecznik Praw Obywatelskich podziela opisane powyżej wątpliwości skarżącego. Należy bowiem zauważyć, iż w art. 51 ust. 3 i 4 Konstytucji obywatelowi zapewniono możliwość dostępu do wszelkich zbieranych na jego temat danych oraz prawo do weryfikowania ich zgodności z prawdą. Oznacza to, że osoba, której dane dotyczą musi mieć pełny dostęp do wszelkich informacji na swój temat. Wyjątki od tej zasady przewidziane są w ustawach m.in. ze względu na potrzebę ochrony tajemnicy państwowej czy prawidłowego przebiegu śledztwa w postępowaniach karnych. Ograniczenie tego prawa może określić jedynie ustawa tylko w sytuacji, gdy przemawiają za tym względy ochrony innych konstytucyjnych wartości.

Nadto z art. 51 Konstytucji wynika, że przedmiotem ochrony jest prawo dostępu do dotyczących obywatela informacji (a więc informacja, nie jej materialny nośnik). Nie stanowi zatem wypełnienia płynącej z przepisu dyspozycji takie okazanie dokumentu, które uniemożliwia zrozumienie i weryfikację jego treści - celem wskazanej regulacji jest bowiem zapewnienie obywatelowi możliwości poznania istoty informacji, a nie jedynie formalne okazanie dokumentu.

Zgodnie z art. 7 Konstytucji organy władzy publicznej w Polsce związane są zasadą legalizmu. Oznacza to, że wolno im podejmować działania wyłącznie na podstawie i w granicach prawa. Z kolei obywatel nie może zostać zmuszony do czynienia czegokolwiek, czego nie nakazuje mu ustawa (art. 31 ust. 2 zd. 2 Konstytucji) – co oznacza, że nie musi on wskazywać podstawy prawnej swoich zachowań. Brak przepisu regulującego konkretną kwestię w każdym przypadku oznacza więc, że obywatelowi przysługuje w danym zakresie pełna swoboda wyboru działania,

która nie może zostać ograniczona przez nieuzasadnione treścią ustawy władcze rozstrzygnięcia organów administracji.

Z brzmienia powołanych standardów konstytucyjnych wynika, iż w przedmiotowej sprawie obywatel ma prawo do utrwalenia treści własnej pracy egzaminacyjnej w dowolny dostępny mu sposób - może zatem zapamiętać uzyskaną informację, zanotować ją lub własnoręcznie sporządzić kopię wszystkich dokumentów, w stosunku do których nie istnieje wyrażony w ustawie wyraźny zakaz powielania. W omawianym kontekście należy zauważyć, że przepisy ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. z 2009 r. Nr 77, poz. 649 z późn.zm.; dalej: ustawa o biegłych rewidentach) nie przewidują w tym względzie żadnych ograniczeń odnoszących się do formy sporządzania kopii pracy egzaminacyjnej.

Ustawa o biegłych rewidentach nie przewiduje także ograniczeń czasowych wobec osób mających wgląd do własnych prac egzaminacyjnych, zatem wprowadzony w wymienionym wyżej załączniku limit 30 minut na zapoznanie się z pracą egzaminacyjną również wydaje się być nieuzasadniony.

Skarżący podniósł również, że w praktyce siedmiodniowy termin na udostępnianie do wglądu prac egzaminacyjnych interpretowany jest w ten sposób, iż umożliwia się kandydatom dostęp do pracy jedynie szóstego bądź siódmego dnia od ogłoszenia wyników egzaminu.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pana Prezesa z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich